

tarp Azijos, Afrikas tautu.
Komunistinio samokso tiks-
lams neturi įtakos nei laikas
nuo laiko iškylantieji kivrčai
komunistinės stovyklos vidu-
je. Nereikšmingas tuo atžvil-
Pabaiga 4-tam psl.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance
of America

BERTHA PIVARONAS
Manager

Redakcinė Komisija:

Pirmininkas —
ANTANAS SODAITIS
Nariai —
JUOZAS PETRENAS
KUNIGAS PETRAS DAGYS

Yearly Subscription Rates:

In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00
307 West 30th Street
New York 1, N. Y.
Tel. Lackawanna 4-5529

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio numerui išsiunčiant.
Keičiant adresą, būtina pranešti senais ir naujais adresais ir nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.

IMIGRACIJOS ĮSTATYMAS

Naujas įstatymas (Public Law 87 — 301), pasirašytas prezidento Kenedy 1961 m. rugsėjo mėn. 26 d., padės susijungti kai kurioms JAV-ų piliečių ir nuolatinių gyventojų šeimoms. Pagal šį įstatymą artimi giminės, esant kitose kraštuose, galės atvykti į šį kraštą kaip emigrantai be kvotos (nonquota immigrants). Tokie „artimi giminės“ yra Amerikos piliečių nevedę sunus ar dukterys (abi kategorijos turi teisę gauti antros privilegijos kvotines visas), broliai ir JAV-es atvykęs, bet dar nepiliečių, vyrai bei žmonos ir nevedę sunus ir dukterys, turį teisę į trečios privilegijos visas).

Apie 18.000 asmenų užsienyje galės tiesiogiai pasinaudoti šia laikina emigracine proga. Kaip nekvotiniai emigrantai, jie atvyks daugiausia iš tų kraštų, kurie turi mažas emigracines kvotas, su sąlyga, žinoma, kad prašymai JAV-ese gyvenančių jų šeimų būtų buvę paduoti lig 1961 m. liepos mėn. 1 d. Tačiau kadangi apie 18.000 naujų vizų bus išduotų kartu su reguliaria emigracija, šių vizų nudaugėjimas bus neišvengiamas.

Antros ir trečios privilegijos emigracijos prašymų pervertimas į nekvotines visas pagal P.L. 87-301 bus automatiškas. JAV-ų piliečiams nei nuolatiniams JAV-ų gyventojams, nei jų giminėms užsieniuose nereikia dėl to daryti jokių žygių. Bet asmenys, laukiant vizų gali pranešti savo gyvenamųjų kraštų JAV-ų konsulatams, jog jie yra suinteresuoti, kad jų vizos būtų ruošiamos kaip galima greičiau.

Emigracijos ir Naturalizacijos Tarnyba vėl padarys galiojančiais pasenusius prašymus, žinoma, jeigu tie patys giminystės ryšiai dar egzistuoja tarp užsienyje esančių gimininių ir jų šeimų, vis dar suinteresuotų jų emigravimu į JAV-es. Atvejuose, kur toks interesas dar vis egzistuoja, yra būtina, kad arba šeima JAV-ese arba giminės užsienyje prašytų jų pasenusių prašymų atnaujinimo Konsulate, kur tie prašymai buvo pradžioje aprobuoti.

Kokią įtaką šis laikinas nekvotinių vizų įstatymas turės į kvotas bendrai į ketvirtos privilegijos visas (JAV-ų piliečių brolius, seseris, vedusius sunus ar dukteris ir jų vyrus, žmonas bei vaikus) ir į nepiliečių visas? Tai

Be žiemos-ne Kalėdos

Stasys Jakštas

Jau prašlavusi takus,
Trobos slenkstį žengdama,
Dar mus miegančius vaikų
Taip pažadino mama:

— Ar nematote, vaikai,
Kad atėjo jau žiema:
Sodas, laukas ir miškai
Baltutėliam kilme?...

Mes iš lėvos op! visi,
Greitai skubam prie langų,
Nors ten šalame basi,
Bet širdelėse smagu.

Sodas mirga žvaigždėmis,
Lyg jos visos iš nakties
But sulėkė vogčiomis
Vaikų džiuginti vilties.

Matom, medžių šakeles,
Kur svyravo stagarais,
Lyg bažnyčioj žvakeles,
Padabintas auskarais;

Ir baltuoju rubeliu,
Kurios vežė tolima
Iš šaltų, šaltų šalių,
Kaip iš pasakos, žiema.

Ir mes — Dievo padarai
Nenurimstam, nors basi,
Bėgam sodan aivarais
Pabraidyti pusnyse.

Sode matom zylutes,
Kaime girdim varpelius, —
Vėjais leidžiam rogutes
Baltu kalno takeliu!...

Vieną vakarą visi
Žiūrim, neša iš dangaus
Šeštadienį, gruodžio 9 d. su-
šaukė SLA 352 kp. organizato-
rių posėdį, kuriame plačiai
aptarta SLA jubiliejinis nau-
jų narių prirašymo vaju.

Prieita išvados, kad tūkstan-
ties naujų narių vaju mes ga-
lime lengvai įvykdyti ir mu-
sų valstijai skirtą dalį išpil-
dyti, jei tik Michigan valsti-
joj esančių kuopų nariai prie-
to svarbaus darbo prisidės.

MICHIGANO SLA KUOPŲ IR NARIŲ ŽINIAI

Detroit, Mich. Paskirtasis Michigan valstijai centrinis Susivienijimo organizatorius, brolis Antanas Sukauskas, šeštadienį, gruodžio 9 d. su-
šaukė SLA 352 kp. organizato-
rių posėdį, kuriame plačiai
aptarta SLA jubiliejinis nau-
jų narių prirašymo vaju.

Prieita išvados, kad tūkstan-
ties naujų narių vaju mes ga-
lime lengvai įvykdyti ir mu-
sų valstijai skirtą dalį išpil-
dyti, jei tik Michigan valsti-
joj esančių kuopų nariai prie-
to svarbaus darbo prisidės.

Todėl vėjai išjudinti, nutar-
ta kviesti visų organizatorių
bei kuopų valdybų suvažiavi-
mą, Detroito, sausio 5 dieną,
2 val. po pietų. Lietuvių sa-
lėj. Visų kuopų raštininkai
gaus centrinio organizato-
rius A. Sukauskos oficialų
kvietimą. Kuopos prašomos
greitai atsakyti ir stengtis at-
siųsti nors po vieną organi-
zatorių bei atstovą. Patyre,
kad suvažiavime dalyvaus di-
desnis skaičius atstovų bei
organizatorių, turėsime progą
arčiau susipažinti su ruošto-
je arbatėlėje.

Lauksime.

F. Motuzas

priklausys nuo registracijos
skaičiaus kiekviename kvoti-
niam distrikte.

Kraštuose, kur kvotos yra
mažos ir kur yra daug pra-
sytųjų dėl pirmos privilegijos
vizų (asmenys su specialiais
talentais, reikalingi JAV-ese
kvotos numeriai, skirti antros
ir trečios privilegijos emi-
gratams bus absorbuoti pir-
mos privilegijos prašymų. To-
dėl ketvirtos privilegijos ir
nepiliečių kategorijos liktų
nepasikeitusiomis ir kvotos
numeriai vis būtų ne-
galimi gauti.

Bet kokių afveju naujas
įstatymas yra tam išleistas,
kad šeimos būtų greičiau su-
jungtos, ir tai substantialiai
nepadidins totalinės emigraci-
jos, leistos pagal tautines
kvotas sistemas.

ZUIKUČIO KUČIOS

NADAS RASTENIS

Šalta ir šurpu, be galo...
Skiauto girtos miltus mala.
Kristus laukia pabalas;
Pievos ir laukai pabalas;
Sodai ir miškai pražilo;
Kekės dulkių dengia šilą.
Plokščios gėlės dengia langą.

Paukščiai ir žvėreliai dingo.
Tik zuikutis, nabagutis —
Alkanutis — prie eglutės,
Pasistieps, dairios maisto,
Ir jis stebi vaizdą keistą:
Žvakės, ne taukų nei vaško,

KUČIŲ VAKARO BURIMAI RYTŲ AUKŠTAČIUOSE

ELVYRA DULAITIENĖ-GLEMZAITĖ

Kučias pavalgius, jaunimas
burdavo.

Sėdėdami už stalo, iš po
staltiesės traukia šieno šiaudą.
Jeigu šiaudelis ilgas —
merginos busimasis ar ber-
nioko busimoji bus aukšto-
vgio, o jei trumpas — tai
mažo. Taip dar buria ir gy-
venimo ilgį. Trumpą šiaudą
ištraukęs sako: „Mano trum-
pas gyvenimas“.

Kuris vyras, kučias paval-
gius, iš po staltiesės ištrau-
kia ilgesnį šienagalį, tas tais
metais turi linus sėti — jie
augs aukšti, pluoštas bus il-
gas.

Paimama iš bliudo saują
šiliukų, ir žiurima, pora ar
ne. Jei saujoje šiliukų po po-
rą, tai ateinančiais metais
susiporuos, o jei ne, tai dar
vestuvių nekels.

Pavalgę kučias ir pakilę iš
užstalės, vaikinai ir merginos
pasima po saują šiliukų ir
padėlioja juos ant žemės ei-
lėmis išilgai grįčios palikda-
mi takus praeiti; tada iš kie-
mo įleidžia šunį. Prie kurio
šiliuko šuo prieina ir griebia
ėsti, toji mergina ar vyriškis
artėjančiais metais ištėkės
ar ves.

Po kučių berniškai traukia
iš po pečiuo už uodegos vištą.
Jei višta traukiama tyli, gaus
gerą žmoną, o jei kudakuoja,
tada žmona bus rėksnė.

Kučių vakarą po vakarie-
nės jaunimas, daugiausia
mergaitės, bėga pas kaimyną
ir po langų klausosi, kas ten
kalbama. Jei kalbama apie
linksmus dalykus — bus
linksmi metai, o jei apie liud-
nus — bus liudni metai. Daž-
niausiai pirmas išgirstas žo-
dis lemia ateitį, pavyzdžiui,
„oras“ — pasikeis gyven-
imas, „važiuoja“ — sulaukusi
piršlių.

Panašiai — buriama ir prieš
Naujus Metus.
Šeimnininkas kučias paval-
gęs, išėina į sodą ir papurto
medžius, — tada ant jų bus
daug vaisių.

Šeimnininkas, kučias paval-
gius, išėina laukan pažūrėti,
ar daug žvaigždžių danguje.

Jei dangus žvaigždėtas, tai
vištos bus dėslios ir anksti
pradės dėti. Sakoma: „Bus
Velykos su kiaušiniiais.“

Prie kučių stalo piemu-
pimas nesėda, nes tada be-
ganydamas gyvulius neišlai-
kys „nuo iškados“.

Kučias pavalgius, stalą nu-
krausčius, žiurima, ar daug
ant stalo iš šieno grūdų pri-
byrėjo. Jei grūdų daug, bus
derlingi metai.

Jei kučių dieną ant stogo
pakraščio laikosi daug sniego,
tai.

Jei kučias pavalgęs atsi-
raugai, tai dar ir kitais me-
tais kučias valgys. Jei kučių
dieną iš ryto atėjęs žmogus
yra vyras, bus derlingi me-
tai, ateinančiais metais bus
daug baravykų.

KALĖDŲ NUOTAIKOS

Trumpa, ukanota gruodžio
mėnesio diena baigiasi ir ty-
kiai atslenka kučių vakaras.
Ateina šventoji naktis, Dievo
galybė ir palaima visiems, ge-
riems ir blogiems, turtingiems
ir vargšams, sveikiems ir ligo-
niam. Nors valandėlei pa-
mirštami kasdieniniai rūpes-
čiai ir, šioj paslaptingoj die-
noj, artimai prisimenama
praėjusios dienos, tėvelių širdies
šiluma, motinos veidas...

Tolimas kelias iki Lietuvos,
per kalnus, lygumas ir miš-
kus, bet kučių vakarą tas at-
stumas lyg dingsta ir kiek-
vienas iš mūsų jaučia, lyg bu-
tų tėvynėje. Savo gimtuose
namuose dalinasi plotkeliais
su savaisiais ir prisimena, ne
tik gyvulius, bet ir tuos, ku-
rie jau apleido šį pasaulį.

Nėra tokio lietuvio, kuris,
tyliają naktį neskrystų minti-
mis į tėvynę, prie vargstan-
čių už geležinės uždangos. Jie
taip pat jaučia, kad mes čia
jū pamiršom ir siunčiam
jiems meilės ir vilties sveiki-
nimus bei dovanėles. Jie sun-
kia pergyveną ir kenčią per-
siskyrimus su savo artimai-
siais. Gyvai jaučiu tą minutę,
kuomet palikau gimtuosius
namus. Prieš mane buvo tol-
mas pabėglio kelias, pilnas
pažėminimų ir vargų.

Mano kambary stovi puiki
eglutė, papuošta ilgais, bliz-
gančiais auksiniais ir sidabri-

O žaibu perkuno tvaska.
Nuo lietaus sniegan sumalto,
Žemės paviršius pabalto —
Baltos lankos, baltos pilys —
Prie apkrauto kučių stalo,
Šilumoj žmonės mylis...
Glosto gražuolės blizgučiuos...
Valgo ir girkšnoja vyną...
Turčiai beturčius vaišina:
O zuikučiui — kudos kučios...

niais angelų plaukais, kaspi-
nais, skambučiais ir kitais pa-
pušalais. Bet aš ilgiosios tos
mažos, kvapios mūsų girių eg-
lūtės, kuri išaugo Lietuvos
miškely, ir kurią puošė tik
keletas mažų žvakelių ir spal-
votų popierėlių. Tuomet bu-
vom visi kartu ir nebuvo il-
gesio kančios.

Išbarstyti po visą pasaulį,
Kalėdų naktį keliam galvas
aukštyn, ar neišgirsim iš dan-
gaus, kaip anuomet palaiminti
piemenys, angelų giesmes, ar
nepamatysim Betliejaus žvai-
gždės, kuri sušvistų laisve
Lietuvai.

Sofija Ambrazevičienė

PILĖNAS

KALĖDOS LIETUVOJ

Myliu aš Kalėdas,
Myliu šaltą žiemą,
Kuomet baltas sniegas
Puošia mūsų kiemą.

Per laukus, per mišką
Taiso rogių kelią,
Kad važiuot galėtū
Į mišias bernelių.

Juodberėlis stengias
Ir tekeliu maita,
Sarkos ant tvorėlės —
Svotelius sodina.

Per Kalėdas miela,
Per Kalėdas keista,
O kokio ten nėra
Kalėdinio maisto!...

Kad ir tie šližikai...
Aš žinau tik vieną —
To neparagausi
Niekaž šiočia dieną.

Tuo po kučių burti
Pradeda mergaitės,
Čia joms ženklą duoda
Batai, nosinaitės...

Meta mūsų Barbora
Batukas per tvorą,
Nori sužinoti,
Iš kur bus jos pora.

Kurioj pusėj šunes,
Kaip pasiūtė, loja,
Laukia — iš tos pusės —
Svotai atvažiuoja.

Net ir pati gamta
Per Kalėdas kita,
Grožis ir ramybė —
Neišpasakytą.

Miškas — pasipuošęs
Sidabrinu sniegu,
Eglės ir pušaitės
Paskendę į miegą.

Kasdieninį darbą
Tik mėnulis daro,
Ir aplink pasaulį
Savo kelią varo.

PO EUROPA PASIDAIRIUS

J. ZIMBLYS

PASIRUOSIMAS KELIONEI

Dabartiniais laikais keliau-
ti yra nesunku, jei turima
„svarus“ pasas ir svari pini-
ginė. Mano atveju, abu minė-
ti dalykai buvo ir tebėra gan
lengvi ir dėlto susidarė šokių
tokių keblumų. Aš turiu lie-
tuvišką užsienio pasą, kuris
tiko atvykti į šį kraštą, bet
kuris nėra visur pripažįsta-
mas be atitinkamų vizų. Nu-
matant vykti į Švediją, Švei-
cariją, Vokietiją ir Ispaniją,
reikėjo vesti derybas su mi-
nėtų kraštų konsulatais dėl
leidimo įvažiuoti į tuos kraš-
tus. Pirmiausia pradėjo nuo
Ispanijos konsulato. Visas
reikalas užtruko trumpai: pa-
likau savo lietuvišką pasą
prieš pietus ir po pietų, sumo-
kėjęs \$4.45, jau turėjau Ispa-
nijos vizą 3 mėnesiams. Su
Šveicarijos visa buvo jau
daug sunkiau: ponai šveicarai
yra griežtai neutralūs žmo-
nės ir faktiškai neegzistuo-
jančių valstybių nei jų buvu-
sių piliečių oficialiai nepripa-
žįsta, taigi mano pasas tapa-
tybės įrodymui netinka. Aš
turėjau gauti vadinamąjį afi-
davitą, kuris oficialiai turėjo
buti patvirtintas notaro ir ki-
tų valdiškų įstaigų. Be to, rei-
kėjo paduoti prašymas vizos
gavimui. Visa buvo duota 3
mėn. su leidimu įvažiuoti ir
išvažiuoti kelioms kartoms.

Švedijos vizai gauti teko
paduoti prašymą, kuris už
mėnesio laiko buvo patenkin-
tas — 1 mėnesiui. Vokietijos
vizą gauti buvo mažą forma-
lumų: užpildžius trumpą pa-
reikšimą konsulate, pasas bu-
vo užuoztas, duodant leidi-
mą įvažiuoti ir į Berlyną.
Palyginimui, vizų kainos:
Ispanų \$4.45, šveicarų \$3.00,
švedų \$0.00, vokiečių \$2.50.
Turint USA pasą, šveicarijos
ar kitos kitos pripažintos
valstybės jokių vizų nereikia.

I ŠVEDIJĄ

Atėjo rugsėjo 30 diena:
Kalėdų naktį keliam galvas
aukštyn, ar neišgirsim iš dan-
gaus, kaip anuomet palaiminti
piemenys, angelų giesmes, ar
nepamatysim Betliejaus žvai-
gždės, kuri sušvistų laisve
Lietuvai.

Kad ir tie šližikai...
Aš žinau tik vieną —
To neparagausi
Niekaž šiočia dieną.

Tuo po kučių burti
Pradeda mergaitės,
Čia joms ženklą duoda
Batai, nosinaitės...

Meta mūsų Barbora
Batukas per tvorą,
Nori sužinoti,
Iš kur bus jos pora.

Kurioj pusėj šunes,
Kaip pasiūtė, loja,
Laukia — iš tos pusės —
Svotai atvažiuoja.

Net ir pati gamta
Per Kalėdas kita,
Grožis ir ramybė —
Neišpasakytą.

Miškas — pasipuošęs
Sidabrinu sniegu,
Eglės ir pušaitės
Paskendę į miegą.

Kasdieninį darbą
Tik mėnulis daro,
Ir aplink pasaulį
Savo kelią varo.

Idlewald tarptautinį aero-
dromą. Patikrinant bagažą,
nors Skandinavian Airlines
žmonės labai malonūs, bet jų
svarstyklės rodo 4 kg. svorio
perteklių. Reikia primokėti po
5 dol. už kg. Su mina „ar aš
tau nesakiau“, moku \$20.50.
Čia vėl: dėtas, turėjęs iš-
skristi 12:05, vėluos apie va-
landą, dėl kokių ten kliūčių.
Galvoju, kad tai blogas žen-
klas.

Mat, kuo žmogus eini se-
nyn, tuo daraisi didesniu bai-
liu. 1939 metų rudenį, stovint
Lietuvos rytiniam pasienyje
prieš dideles rusų jėgas, jo-
kios baimės nebuvo, nors tuo
laiku pavojus buvo labai rea-
lus. Keista, ar ne?

Gretimoj salėj, gyvybės ir
šonkaulių apdraudimo agen-
tai, uoliai dirba su žmonėmis,
kurie nori apsidrausti nelai-
mės atveju. Apsikau rateliu
tą biznį, bet nutariau neapsi-
drausti.
Pagaliau apie 1 val. ryto
lipam į lėktuvą. Vietos turis-
tų klasę gan ankštą. Mes
abu mažo ugio kilbukai, uk-
mergiškai kalbant, bet gan
apskritos formos, taigi užpil-
dom vietas ankštai. Musų pir-
moji kelionė džetu prasidėjo:
lėktuvas šliaužia jam skirtu
keliu vidutinišku greičiu ir
sustoja. Kaip vėliau patyrėm,
tai yra paprasta rutina. Po
pirmo pabėgėjimo kiekvienas
lėktuvas užima atitinkamą po-
ziciją aerodrome ir tik tada,
duodant pilną gažą, plėšiasi į
viršų. Džetu atžvilgiu, tas
plėšimasis į viršų yra beveik
vertikalinis. Po poros minučių
jau esam aukštai ir New York
skaičiuoja išnyksta.

Lėktuve paprasta rutina:
informacijos, patarimai, kaip
bėdos atveju naudoti oksige-
nų ir saugumo liemenes. Pra-
nešimai per garsiakalbį doro-
mi keliomis kalbomis. Pats
skridimas labai lygus ir pa-
togas.
Artėjant rytui ir saulei te-
kant, dangus nusidažė vaivo-
ryškės spalvomis ir mes jau-
tėmės, kaip astronautai erd-
vėje, apie 30.000 pėdų aukš-
tumoje. Apie 1 val. lėktuvas
nutupė Glazgove, Škotijoje.
Tarp New Yorko ir Europos
yra apie 5-6 valandų laiko
skirtumas, — priklauso nuo
krašto.

Visi keleiviai turėjo išlipti,
nes imant kurą niekam nelei-
džiama pasilikti lėktuve. Nu-
ėjome pasidairyti į škotų suve-
nirų ir gėrimų krautuves. Nu-
siperkam porą Ballantine
Scotch Whiskey bonkų, kurios
be muto kaštuoja tik po du
su puse dol. Pigiau grybų!

(Bus daugiau)

RETA KNYGA

Chicagojietis, Bronius Kvik-
lys, yra parašęs retą knygą
„Musų Lietuva“, su istorinių
vietų aprašymais. Ją išleisti
yra pasiryžęs J. Kapočius, L.
Encikl. leidėjas.

Knygoje yra labai plačiai
ir vaizdžiai aprašyti gyventojai,
jų kultūros apraiškos, reli-
gijos ir t.t. Be to, veikia,
susięsi su aprašoma vietoje,
padavimai, pasakojimai, dai-
nos. Ypatingai daug dėmesio
skiriama didingos praeities
liudininkams: piliakalniams,
pilkapiams, milžinkapiams ir
etnografiniams paminklams,
archeologijos tyrinėjimams ir t.t.

Tokia knyga yra reta, svar-
bi ir reikalinga. Tokios mes
neturėjome net nepriklaus-
mybės laikais. Niekas apie
tai nebuvo susirūpinęs. Tiesa,
buvo išleista keletas miestų ir
apskričių monografijos. Ta-
čiau išsamesnio bei platesnio
veikalo, kuris apimtų viso
Lietuvos žemės, visai nebuvo

išleista.
Prieš šimtą metų Lietuvos
vietovių aprašymą yra išlei-
dęs lenkų kalba M. Balinskis.
Taip pat yra rašę rusai bei
vokiečiai. Tačiau jų apra-
šymuose žinios buvo dau-
giausiai tendencingos. Kiek-
vieną vietą tempė ant savo
kurpalio: vieni įieškojo kas
rusiška, kiti — kas vokiška.
Skaitant tuos leidinius gau-
davosi įspūdis, kad Lietuvos
teritorijoje daugumoje gyve-
no lenkai, rusai, vokiečiai.
Lietuvių lyg nebūta.

Ši reta knyga bus itin svar-
bi lietuviui visais atžvilgiais,
nes ji atskleidžia vaizdą apie bu-
vusią ir esamą Lietuvą.
Knyga buvo rašoma su di-
deliu pasižintimu ir kruopš-
tumu išties kelis metus.
Kaip reikėtų kiekvienas lie-
tuvis privalėtų užsiprenume-
ruoti ar pas leidią, ar pas
autorį. Br. Kvilyks, 5747 S.
Campbell Ave., Chicago 29,
Ill.
Pov. Dirks

NELE MAZALAITE

Kai Marijona Vindašienė praveria akis, yra visiškai tamsu, tarsi troboje nėra nė vieno lango. Visą rudenį, visą žiemą ji atsibunda anksti, tačiau ji nepuola prie nesibai-giančių šeiminių darbų, — ji gulį ir galvoja. Kartais jai atrodo, kad ji yra rugio grūdai, ir nepajausdama, kaip ji spaudžiama ir laužo gėrimas — tokios yra jos mintys. Kartais ji sapnuoja, kad miega pasidėjusi galvą ant vinių — ir nepabudusi žino, kad tai mintys neatstoja nuo jos ir per sapną. Ir dabar jai atrodo, kad ji gulį viduryje vieškelio sulaužytomis kojomis ir negali pasijudinti. Per ją važiuoja geležiniai vežimai, šliaužia patrankos, ją mindo gyvulių ir žmonių kojos, o ji gulį ir žiuri. Ištasas dienas ir savaitės gulį ji, pračina pasuktinės spalvų dienas, krinta lapkričio lietus, šala gruodis, ir taip prieina laikas iki šios dienos.

Kučios — umai atsime-na ji. — Šitiek darbo, ir aš guliu. Nuo visokių užsiėmimų visi skuba į namus, ir namai turi būti paruošti.

Ji šypsosi, kai galvoja tai, ir atsikelia lengvai, be jokių skaudėjimų, kurie nuolatos suka jos sąnarius.

Ji užkuria ugnį, paruošia veršukui gėrą, ir dabar ki-toje lovoje pabunda mergaitė. — Kur teta eini? — sėdasi ji išsigandusi. — Į tvartus? Ne, ne! Aš tuojau keliu.

Gulėk, — sako Vindašienė. — Gulėk, vaikeli. Tu kasdien prislakstai. Aš visai sveika, einu pati pasižiūrėti savo bandos.

Ji užkuria ugnį, paruošia veršukui gėrą, ir dabar ki-toje lovoje pabunda mergaitė. — Kur teta eini? — sėdasi ji išsigandusi. — Į tvartus? Ne, ne! Aš tuojau keliu.

Gulėk, — sako Vindašienė. — Gulėk, vaikeli. Tu kasdien prislakstai. Aš visai sveika, einu pati pasižiūrėti savo bandos.

JULĖ ŽEMAITĖ

40 METŲ NUO ŽEMAITĖS MIRTIES

Šiame gruodžio mėnesį su-kako 40 metų nuo didžiosios Lietuvos rašytojos Žemaitės mirties.

Žemaitė, galima sakyti, yra vienintelė ir nepakartojamai savita mūsų rašytoja, kuri brangi mums ne tik kaip gili ir šviesi nuotaikų kurėja, bet ji dar svarbi, kaip pradi-ninkė realistiškos krypties mu-sų literatūros. Iki jos buvo vyraujanti romantiškų ar net jautriųjų sentimentalistų sro-vė. Žemaitė savo raštais, ku-rie nuo jos pirmojo rašinio

Ji užsiedga žiburį ir apsi-velka vyro kailinukus. Kieme pilka šviesa, kaip aguonų pie-nas — diena jau prasideda, ji nusėda ant žemės ir trobesių. Dideli tvartai yra tušti, kaip po maro — tik tai pačiame ga-le girdėti, kaip atrajoja kar-vė.

— Jusų reikia įieškoti su žiburiu, — taria šeiminių. — Įieškoti savo namuose. Štai šitaip pasileka po bolševikų atsilankymo.

Veršukas aštrių liežuviu lyžteli jos ranką, paskui pra-deda linksmi čiupti putrą — ir šeiminių paglosto mažą gyvulį jautriai, kaip žmogaus kudikį.

Gausi ir tu, — sako ji kar-vei ir eina į daržinę pašaro.

Kokia stipri ji šiandien jau-čiasi — galvoja ji apie save ir diuagias — tarsi kelios vyrų rankos sunkiu kabliu plėšia dobilus ir šieną iš kie-tai sumuštų šoninių. Ji pride-da pilnus uždžiūstų trupančių kvapių žolių juodmargi ir nuneša pilną regstį į arklidę. Ir čia stovi motina — žiuri šeiminių ir svarsto, kiek dienų bėra iki to laiko, kada reikės ir čia padėti gyvuliui atsivesti kumeluką.

— Jūs kaip pirmieji gyvu-liai rojuje, — galvoja ji, — jūs kaip tie, kurie plaukė No-jaus arkoje, išgelbėtieji iš tvaro — iš jūsų turi kilti nau-jos gyvulių padėmės, ir at-statyti mūsų žemės ūkį. Tik-tai reikia išsaugoti jus, tik iš-saugoti.

Tris kartus ji grįžta prie šulinio ir pripila jiems van-dens. Paskui eina į vidų ir rupinasi pusryčiais sau ir

mergaitė. Pavalgiusi ji sako: — Verute, susiruošk eiti pas motiną. Gali pasilikti te-nai per visas Kalėdas.

— Bet kaip jūs, teta...

— Nesirupink, tavo motinai būtų liudna vienai švesti. Aš pajieškosiu šio to nunešti jai, ir eik netrukdoma.

Ir kai mergaitė išsėina, Vin-dašienė pradeda savo didžio-sius darbus. Nuo aukšto iš slaptų užkampių ji atneša bal-tų miltų ir paruošia kepti Ku-čių sausainius ir Kalėdų py-ragus. Ji neša grybus ir uo-gas, neša šeiminių rūpes-čių ir taupumo vaisius ir ruo-šia viską šio vakaro vakarie-nei. Paskui prasideda grindų plovimas, reikia nušveisti sta-lą ir suolus, nuplauti langų stiklus, kad pro juos galima būtų toli matyti.

Ima brėkšti, pamažu prade-da temti, ir ji vis dirba nepa-vargdama ir neilsėdama. Pa-galiau ji gali nusiprausti pa-tį ir apsvilkti geriausius šven-čių drabužius. Po šito ji tik užkabina ant langų užuolai-das, pakloja ant stalo šieno ir tiesia staldę. Ji dvelkia skrymos ir audeklo kvapu ir spindį iš baltumo. Paskui ji išsėina už jaujos ir prilaužo eglių ir pušų.

— Kiaip gerai, — sako ji sau, — kaip gerai, kad mes gyvename miške ir toli nuo plentų. Kaip gerai, kad ima snigti — tokį vakarą ramiai galima laukti švenčių, niekas svetimas neišdrįs artintis į to-kią nuotolį vietą.

Dabar bereikia tikrai viską sudėti ant stalo, galvoja ji, ir sukrausto valgius ir indus. Prisitraukia dar vieną suolą — šeši žmonės gali čia lais-vai sėdėti prie to stalo, ir ji kiekvienam paskiria vietą, prisimena kiekvieno vietą. Uždega didžiąją lempą, į ug-nį dar pridėda pagalių, ir vi-sa troba švyti, nėra nė vienos tamsios dėmės. Tuomet iš spintos išima užpernykčią plotkelę ir padeda viduryje stalo. Ir atsėdėda pati laukti. Už šventųjų paveikslų kvepia pušų šakos, kvepia trapus

šienas ir staltiesė, ir valgiai — ant suolo murkia katinas, ir po stalu alsuoja šuo. Yra labai ramu, tik tai spraginti ug-nis ir už lango šlama sniegas — ji žiuri į duris ir laukia.

— Laikas, — mano ji, — laikas pradėti šventąją Kučių vakarienę. Kur jie taip ilgai gaisa?

Pirmasis įeina vyras, Ka-zimieras Vindašius, ir sėdasi šalia jos. Ji linguoja galvą ir neatsižiuri į jo veidą, protin-gą ir gerą, neatsižiuri, nors jų vaikai galėtų vaikų turėti. — Širdis nepažįsta nei raukšlėjasi, yra pasakęs jis, kai svetimi stebėjosi jų mei-le. Taip, dabar jis atsėdėda ir tuojau įeina Danutė. Ji liek-na, kaip lino stiebelis ir be pertraukos šypsosi. Ir ji, ir tėvas, abu jie pavargę ir su-dulkę.

— Aš nesistebiu, kad jūs pavargę, — sako motina, — kad jūs apiplūšę ir beveik ba-si — juk iš Sibiro toks ke-lias. Bet ar mano ašaros ne-nuplovė jūsų dulkių, ar mano vaizdymai nenuždėdino jūsų prakaito? Dieve mano, kaip jūs nepasikeitėte, nors nere-gėjavau jūsų ketverių metus. Vis čia buvo svetimų žmonių, mes samdėm darbininkus — visą laiką troba buvo pilna balsų, o jūs nepasirodėte. Ar jūs atleisite mane, kad nema-čiau jūsų išvykstant, kad ne-važiavau drauge? Kam jūs tada nuvežėte mane į ligoni-nę su sulaužyta ranka, kodėl jūs nepasistėmėte manęs pake-lėję? Kodėl aš sugrįžau į tuškus namus? Bet, gal but, to ir reikėjo, kad likčiau čia ir laukčiau jūsų, kad ju-sų grįžimas nebūt toks bai-sus, koks buvo mano, kada pasveikusi parėjau namo. Grįžau penktadienį, o sekma-dienio rytas išgelbėjo daugelį. Ach, kodėl jūs negalėjote n-ž-trukti tas tris dienas, nagais įsikabinę į sieną, į geležis, ir sulaukti. Kodėl negalėjote iš-bėgti į mišką, kaip Stasys, kodėl nebuvote Kaune, kaip Vytautas ir Stepa?

Dabar į trobą įeina Stepo-

nas ir sėdasi prie Danutės — dvyneikai sėdi šalia vienas kito, panašiai ir jauniausi iš šeimos. Jo balti marškiniai prasęgi, ir kaklė didelė tamsi dėmė.

— Ach, kas iš to, kad tu būvai ne Žemaitijoje, kad tu būvai mieste ir tavęs nesu-gavo, — sako motina. — Ko-kios gležnos jūsų rankos, jūs vaikai, moksleiviai, ir jūs pakėlėte prie pečių šautuvus, plėšėte iš rusų tankus, gynė-te fabrikus. Ir mirėte. Taip, tavo žaidžia sausa, žemė nu-valė kraują, tėviškės žemė — juk dėl jos užmiršote, kad žmogus greitai miršta — tu juk dar nieko nežinojai apie tėvą ir seserį, tai nebuvo ta-vo paties kerštas. Ar tau ne-šalta gulėti po ta žeme su ši-tais plonais marškiniais? Juk aš nežinau, kurioje vietoje tu gulai, nors ir aplankau jūsų bendrus kapus. Ar neįsardė dabar jų tie žvėrys, ar lei-džia jums ilsėtis?

Ji apsižvalgo, kad priešais ją sėdi Vytautas, sėdi jos vyriausias sunus, gydytojas — ir pasididžiavimas ir džiaugsmas apima ją.

— Kaip gerai, kad tu pa-klausei mūsų ir pasitraukei laiku. Tu būvai laimingesnis už Stepą ir birželyje išlikai nuo kulkų, tačiau jie būtų suradę dabar tavę, būtų su-radę. Tu nenusinėsi tuščių delnų ten, kur tavę priglaudė, tu sugydai žaidžai ir išpau-ni pavojaus, mirusį kaulą. Tu tvirtini save ilgesyje ir sve-timoje žemėje, kad grįžęs ga-lėtum nešti pagaudą ir gydy-ti sužeistą žemę. Kaip gerai, kad tu paklausei ir pasitrau-kei laiku. Bet Stasys to jau begalėjo padaryti. Kur jis da-bar gaisa? — Klausia ji ne-ramiai ir žiuri į duris. — Jis nesusėpė ir, galimas daiktas, kad jis ir nenorėjo suspėti. Jis kalbėjo, kad čia turi likti vyrų, kurie būtų teisėjais sa-vo žemės pardavikams ir slapta baimė svetimiesiems atė-junams. — Mes busime to-kie — kalbėjo jis, — kurie krinta kaip plyta nuo kiek-vieno namo, kaip žemė, kuri

prasiveria, uždėjus koją, kaip slapta liunas. Jie nematys mūsų ir amžinai bijos, ir daug bus išgelbėta dėl jų baimės. Jis kalbėjo, kad ir aš turiu gelbėtis svetur, bet jus suprantat, kad aš negalė-jau. O jeigu iš ištremimo at-varys jus prie sunkių darbų čia? O jeigu aš savo buvimu galėsiu apginti nors vieną medį, nors vieną gyvulį? Ar-gi aš neįsilepsiu jų? Argi aš nežleidau nors vieną ukio dar-bą, suvėlinau jį, nors esu tik viena su giminaite? Gal but, pavasarį aš nebeturėsiu kur dirbti, gal but, jie atims žė-mę — tačiau pavasarį yra stebuklų metas, ir mes gali-me būti išgelbėti. Nepykite, kad aš likau. Jis verčia jus laukti, nes negalima palie-sti plotkelės, kol nėra visi su-sirinkę. Gal but, mes pagiedo-sime ką nors kalėdiško tuo metu?

Kai motina šitai pasako, visi sėdintieji už stalo ima giedoti šventą bernelių gies-mę. Iš pradžių ji gieda drau-ge, o paskui tikrai klausosi — jų balsai yra tokie skardus ir gražus, kad ji pradeda verk-ti. Ir umai viduryje giesmės kažkas lauko pusėje uždaro vieną, antrą ir trečią langinę. Iš po stalo pašoka šuo ir urgzdamas puola į du-ris. Ir durys atsiveria.

— Mama, — taria tyliai jėges Stasys. — Kaip tu ne-atsargiai sėdi prie tokios di-delės šviesos? Kas žino, kas čia dabar gali vaikiotis?

— Tu nutraukei jų giesmę, — sako ji priekaištingai, ir kai mato jo nustebusį žvilgs-nį, pridėda: — Tėvas ir visi buvo čia atėję, tik tavęs truko.

— Mama, — šnibžda jis išgastigai, ir tada ji nusi-šluosto akis ir atsišveikėja.

— Kaip stipriai ir keistai aš regėjau juos savo minty-se, — sako ji. — O tu esi man vienas, vienas... Ir stai-ga ji išbala: — Kieme smn-ga, o tavo kailiniai visiškai sausi — taip pat esi tikrai šmėkla.

— Seniai nusigiedrijo, —

kalba jis ir bučiuoja jos ran-ką. — Aš esu gyvas, gyvas, barzdotas ir alkanas. Esu stiprus ir sveikas, mama.

Ir dabar ji iš naujo nusi-gasta:

— Kaip tu atsiradai čia, kaip tu nebijai?

Jis užgesina lempą, užka-bina duris ir įmeta į ugnį malkų. Šitoje prieblandoje jis sėdi šalia motinos ir valgo. Paskui pasakoja, kaip netoli čia laikėsi su dvejetu draugų ir negalėjo ištverti, neužėjęs namo.

— Ir nesibijok, mama, aš visuomet budžiu. Ir kaip toli beneučiū, aš visuomet ži-nau, kaip tu gyveni, ir visuo-met grįšiu laiku.

Jie pasėdi valandą, kitą, ir jis sako:

— Eisiu.

Ji tylėdama išsėina iš tro-bos, ir grįžta rankose laiky-dama baltus drobinius marš-kinus.

— Persivilk, — sako ji, ir ištiesia vienus ant suolo ša-lia jo.

Ir ji kloja į maišelį dar ir dar baltinių, renka nuo stalo valgius, išsėina ir grįžta su pilnomis rankomis, ir viską deda į maišą. Ant viršaus už-deda plotkelę ir parodo mai-šą sūnui:

— Tavo draugams.

Ji išlydi jį — yra žvigu-liuojanti skaisiti naktis, ir jie eina pro vartus. Valandėlę jis stabterti ties tvartų durimis: lengvai subliovė-vešiu-kaš, ir toliau suprunksė arklys.

— Vidurnaktis, — sako motina, — jie kalbasi. Bus laimingi metai, jeigu gyvuliai kalbasi per Kučias.

Ji skubiai bučiuoja jį ir grįžta. Ant slenkščio sustoja ir pažvelgia atgal — tačiau toliau juodojo miškas, ir žemai yra sniegas — nieko kito ji nemato, nieko. Paskui ji pakelia akis į viršų:

Kiek žvaigždžių, — sako ji, — kiek žvaigždžių — bus vaisingi metai.

KALĖDOS

Paskutinis Žemaitės kurinys

Bėdos, bėdos — ne Kalėdos, ateis Kalėdos — bus tos pa-čios bėdos.

Niekas taip nelaukiė Kalė-dų, kaip mūsų Juozukas. Bet ir buvo ko laukti; juk tai me-tų galas, galas jo tarnybos Baltaragiui už piemenį.

Vasarą dar pusė bėdos; pa-žadino rytą, atsikėlęs dar pumirmomis snaudamas, at-kelia diendaržio vartus, nere-ičia nė niukti, galvijai patys išsėina, pasitrina patvoriais ir traukia į ganyklas. — Juo-zukas kiutina paskui. Karvėms priėdus, atsėdėdės ant kupsto, nosį pastatęs prieš saulę — snaudžia sau.

«Nereikia jam gulti, jis la-bai moka sėdom miegoti; nors pakryпта, pasišlieja tai į vieną tai į kitą pusę, bet niekuomet nenuvirsta žemėn, — vis atsigriebia atgal.

Išgėna ir daugiau piemenų, pradeda šukauti, ubauti, bal-siai kalbėti, išbunda Juozukas ir jaučiasi jau išmiegojęs. Banda uždusi pradeda stovi-nėti, piemenys pusryčio lai-dosi.

Atėjus Juozuko eilei, bėg-damas namo prie šulinio nu-siprausia lovyje burną, eina į vidų valgyti. Po pusryčio išėidamas įsikša dar duonos priešpiečiui, o pietų vėl pasi-leidžia pavalgyti.

Užėjus karščiams — pra-deda pokaityje namo ginti. Tuomet Juozuką prikelia dar saule netekęjus. Išgėnus gano jis ligi priešpiečio, kol karvės ima žlyti ir lieka namo.

Tuomet Baltaragienė iš va-

karo palieka Juozukui prieš-pusrytį: staliuję — randa jis lašinių ar mėsos šmotelį, ar-ba surio gabaliuką, pasiima duonos kiek nori ir nešasi į bandą, išalkęs užsikanda, o galvijams perzyliauvus pusryti pavalgo. Jei nori — eina gul-ti, o tankiai prižiūri vaikus, su Petrike pažaidžia, Joniuką panešioja, ar lopšyje pasupa. Už tai mama Juozuką myli, tankiai gerą kąsnelį pakiša, galvą išstrenka, išsukuoja, marškinus baltus duoda per-sivilkti ir duonos į bandą neš-tis nesigaili.

Baltaragis taip pat, blogo žodžio Juozukui nepasako, kartais tik pagražoja: — Tū neraizyk karvių... pamatysi, kaip atėmęs tau botagą, su-kaposi.

Juozukas šeiminius — mama ir tėtė vadina, kad Pe-trikė su Joniuku kitaip neva-dintų. Senį Baltaragį irgi se-nūčių vadina.

Vasarą, kol bandą ganė — pusė bėdos bet rudenį prie-rišus gyvulius, susirinkus vi-siems į vidų visokių bėdų at-sivėrė. Daugiausia jam padė-dė samdytoji mergaitė Marė. Nespėd Juozukas pasirodyti, tuoj palcis gerklė:

— Juozuk! Žabarų nėra, — sukurk ugnį, — Juozuk! par-nešk vandenio, — Juozuk! skubėk bulves skusti, čėti ne-gausi... uždaryk kiaules, su-varyk žąsis, palesink vištas... Juozuk ir Juozuk — varinėja, nė atsikvėpti neduoda. O jau prie ugnies — nė išlo. No-rės Juozukas pasišildyti tuoj

Marė: — Šalin nuo ugnies! puo-dus pridulkinsi, su pelenais nori čėti... — Jei greitai ne-pasitrauks ir į kuprą gau-niuką. Vandens prireikė, parnešti — varomas Juo-zukas papukšt! ir išlėks, nuo visų poterių, katekizmų ir nuo tos pikčiurnos Marės at-sikratys... Vat! Kuomet gi tos Kalėdos ateis?

Sykį Juozukas paklausė Jo-no: kiek bėra laiko ligi Ka-lėdų? — Jonas pagalvojo, pirštais paskaitė: — Rožancava, Visi žventi. Adventas... Dar dvyli-ka savaitių — pasakė. Juozukas nubėgęs į kutę įsibrėžė kreida į duris dvyli-tai? Koks griekas tingėti Dievą garbinti? Sukalbėk "po nutrotijimo dušios"... Kas ta-ve apšvietė? Kuom apšvietė? Kas atpirkio? Kas buvo pa-davęs Kame pirmieji tėvai gyveno? Ir daug, daug tokių klausimų.

Ir atsakinėk tu seniai! — Kamantinės iš katekizmų ir iš visokių įsakymų. Gerai turi pamislyti, kaip atsakyti, o ne-jitiksi tuoj kimba ausį nusuk-ti... Nešutysi su seniu, jis no-ri ir Petrikę jau mokinti, bet mama dar neleidžia.

Dieną Juozukas išsėina į kutes: kratinį krato, galvijus girdžia, apėjęs gyvulius, ža-tarus kapoja... Jei nešalta randa sau kokį nors darbą, bet kada šalta, susirietus rei-čia bėgti į vidų, arba vaka-rai, tas senis ir Marė, taip paėda, net Juozukas išsižio-jęs laukia Kalėdų.

Butinai sumanė nebegrįžti kitiems metams; kad ir grą-žintų negrįš vien dsi senūčių ir Marės. Mama gera ir tėtis geras, Jonas samdytas ber-nas taip pat geras, vedasi į

kamara gulti, nakti patalus nusispardžius aploja... Bet su Mare ir senūčių — gyvos bėdos... Ateis Kalėdų antra diena, atvažiuos tėvelis, Juo-zukas papukšt! ir išlėks, nuo visų poterių, katekizmų ir nuo tos pikčiurnos Marės at-sikratys... Vat! Kuomet gi tos Kalėdos ateis?

Sykį Juozukas paklausė Jo-no: kiek bėra laiko ligi Ka-lėdų?

Jonas pagalvojo, pirštais paskaitė: — Rožancava, Visi žventi. Adventas... Dar dvyli-ka savaitių — pasakė. Juozukas nubėgęs į kutę įsibrėžė kreida į duris dvyli-tai? Koks griekas tingėti Dievą garbinti? Sukalbėk "po nutrotijimo dušios"... Kas ta-ve apšvietė? Kuom apšvietė? Kas atpirkio? Kas buvo pa-davęs Kame pirmieji tėvai gyveno? Ir daug, daug tokių klausimų.

Ir atsakinėk tu seniai! — Kamantinės iš katekizmų ir iš visokių įsakymų. Gerai turi pamislyti, kaip atsakyti, o ne-jitiksi tuoj kimba ausį nusuk-ti... Nešutysi su seniu, jis no-ri ir Petrikę jau mokinti, bet mama dar neleidžia.

Dieną Juozukas išsėina į kutes: kratinį krato, galvijus girdžia, apėjęs gyvulius, ža-tarus kapoja... Jei nešalta randa sau kokį nors darbą, bet kada šalta, susirietus rei-čia bėgti į vidų, arba vaka-rai, tas senis ir Marė, taip paėda, net Juozukas išsižio-jęs laukia Kalėdų.

Butinai sumanė nebegrįžti kitiems metams; kad ir grą-žintų negrįš vien dsi senūčių ir Marės. Mama gera ir tėtis geras, Jonas samdytas ber-nas taip pat geras, vedasi į

(Bus daugiau)

P. Trvd.

Išėjo Pr. Gaidamavičiaus knyga "Didysis nerimas". Tu-rį 297 puslapių.

Tėvynė

KAS GIRDĖT PAS MUS IR KITUR

ALT VYKDOMOJO KOMITETO POSĖDIS

Gruodžio 8 d. įvyko ALT'o Vykđ. Kom. posėdis. Dalyvavo: L. Šimutis, E. Bartkus, Dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla.

Išklaustas ALT sekr. Dr. P. Grigaitis pranešimas apie įvykusį lapkričio 19 d. Joint Baltic American Committee posėdį Chicagoj.

Apsvarstytas Joint Baltic American Committee pirmin. prof. P. P. Lejins pranešimas, kad gruodžio 12 d. Valstybės Departamentas sutiko priimti Baltijos Komiteto atstovus su atitinkamu pareiškimu tų kraštų išlaisvinimo reikalu ir po to, tą pačią dieną bus Willard viešbutyje spaudos konferencija.

Nutarta dalyvauti Baltijos kraštų delegacijos vizite V. Departamente ir spaudos konferencijoje. Dalyvauti pavesta pirm. L. Šimūčiui ir sekr. Dr. P. Grigaičiui.

Apsvarstytas taip pat kvietimas Free Europe Komiteto pirm. Richardson dalyvauti lapkričio 11 d. New Yorke tautybų atstovų pasitarime. Jame dalyvauti įgaliota Informacijos centro direktorė M. Kizytė.

ALT Vykđ. Komitetas

NAUJAS LIETUVOS LAISV. PREZIDIUMAS

Lietuvos Laisvės Komitetas kas metai perrenka savo valdžią. Perna buvo išrinkta lapkričio pradžioje. Siemet buvo perrinkta gruodžio 4 d. Pirmininku perrinktas V. Sičkaiškas, sekretorium dr. A. Trimakas, išdininku M. Brakas.

Aleks. Gugevičiūtė - Herrmann, Brazilijos lietuvių nuo lapkričio 13 d. iki gruodžio 20 d., 10 Rockefeller Plaza, Brazilian Center, New Yorke, turėjo savo kurinių - meniška išsiuvinėtų portretų parodą. Jos kuriniai, išsiuvinėti žymių asmenų portretai, kėlė lankytojų tarpe nemažą susidomėjimą. Musų tautietė iš Lietuvos į Braziliją yra atvykusi 1927 metais.

New Yorko lietuviai Tautos šventę - Vasario 16-tą yra numatę minėti vasario 18 d., sekmadienį, Webster salėje, Manhattan. Minėjimo ruošimų rūpinasi vietos ALT'o skyrius.

A. Andriulionis, SLA 308 kuopos pirmininkas, praėjusią savaitę buvo atvykęs iš Bostono į New Yorką dalyvauti BALFO direktorių suvažiavime. Ta proga A. Andriulionis lankėsi SLA centre, kur pasikalbėjo Susivienijimo reikalais.

Paketėlių siuntimo agentūra, vad. Dr. O. Labanauskaitės, nuo Naujų Metų atidaro savo kontorą 370 Union Ave., netoli Grand St., Brooklyne.

Vincas Alksnis, SLA narys ir žinomas veikėjas iš New Haven, Conn., praėjusios savaitės pabaigoje su žmona ir marčia buvo atvykęs į New Yorką.

BALF DIREKTORIŲ SUVAŽIAVIMAS

Gruodžio 16 d. Brooklyne įvyko Balf'o direktorių suvažiavimas, kuriame dalyvavo daugiau 20 direktorių arba jų pavaduotojų. Buvo atvykusių iš gana tolimų miestų.

Suvažiavimo centro dėmesiu buvo iškeltos problemos Balf'o skyriuose ir šalpos darbui bei galima jų reorganizacija Vak. Vokietijoje.

Padaryta reikšmingų nutarimų, išklausta ir priimta Revizijos komisijos raportas.

SLA 134 kuopos sveikinimas Kalėdų švenčių ir Naujų Metų proga širdingai sveikinam SLA Pildomosios Tarybos narius, Tėvynės redakcijos štabą, visus centro tarnautojus ir bendradarbius.

Visiems linkime sveikatos ir ištvermės savo pareigose, ypač Lietuvos laisvinimo darbe.

SLA 134-ta Moterų Kuopa Čia pridėdu 10 dol. čekį "Tėvynės" fondui.

K. Katkevičienė,

Dainininkė Lionė Juodytė, daugeliui žinoma savo dainomis iš lietuviškų plokštelių - rekordų, gruodžio 26 d., 10:30 iki 11 val. ryto dalyvaus National Broadcasting Co. New Yorke televizijos programoje. Jos metu solistė L. Juodytė padainuos keletą lietuviškų dainų.

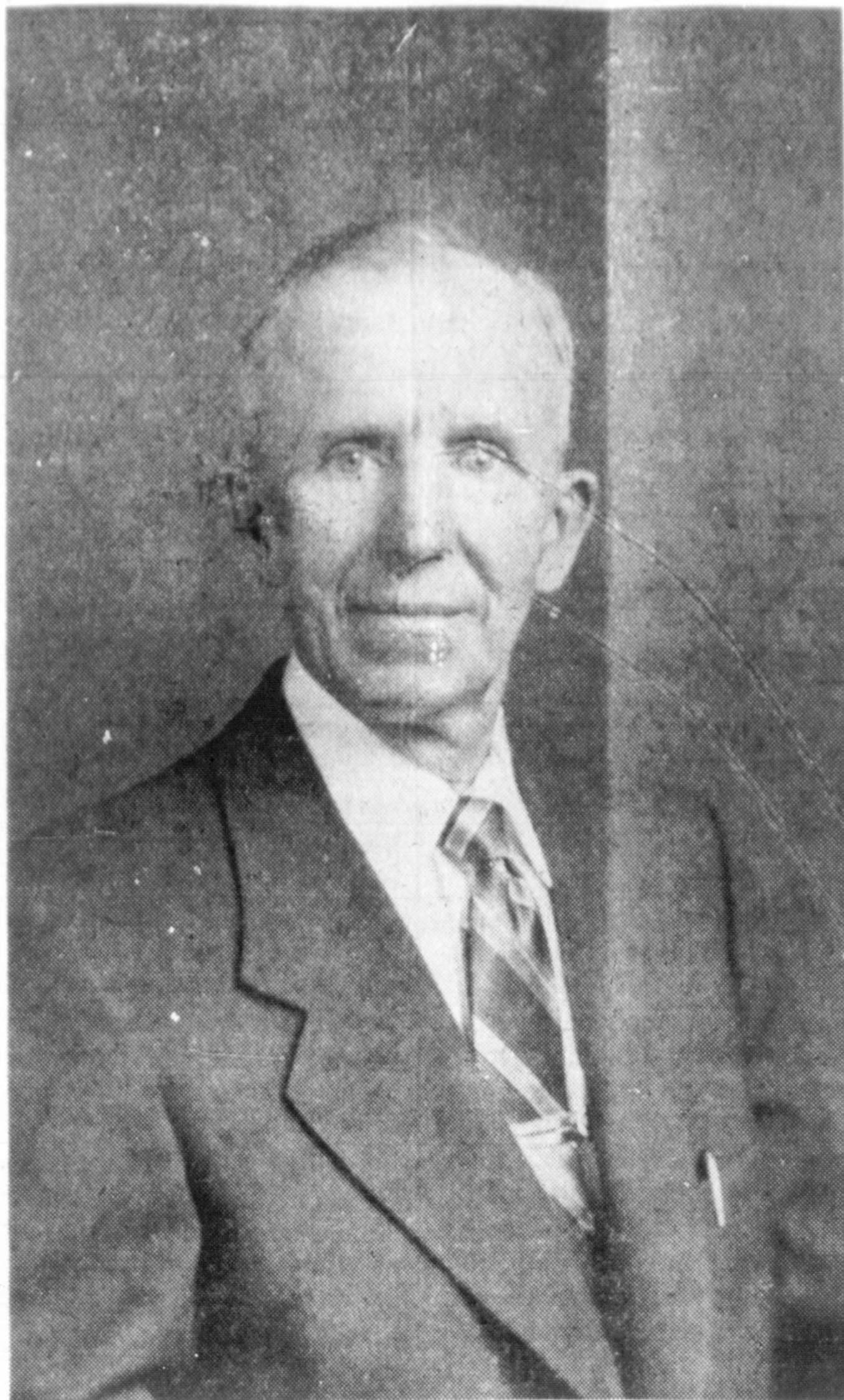
SVARBUS KLAUSIMAI

(Iš 1 pusl.)

giu buvo Jugoslavijos atvejais. Dar mažesnės reikšmės - Albanijos atvejis. Kremliaus spaudimas Berlyno klausimu siekia įtvirtinti savo agresijos padarinius visoje Rytų Europoje. Vakaruose kai kieno ke liama mintis, kad tam tikromis sąlygomis NATO galėtų susiprasti su vadinamo Varšuvos Pakto dalyviais, yra ne tik priešinga teisei, teisingumui ir Vakarų tarptautiniams įsipareigojimams, bet ir teisingai suprastiems jų pačių interesams, nes negali būti patvarios taikos, paneigus apsisprendimo teisę Centro ir Rytų Europos tautoms. Deklaracija baigiama atsisaukimu į Vakarų galybes, kad jos, jausdamos savo atsakomybę žmonijai ir istorijai, pradėtų ryžtą prieš kėslus, o, atsisakę visuotinės taikos laisvėje programą, paremtą tautų apsisprendimo teise.

Posėdžiuose apsilankė ir žodį tarė kongresmanai S. Halpern, S. B. Derounian, Tarpautinės Žmogaus Teisių Lygos pirm. R. Baldwin, Chilės ambasadorius prie JT L. V. Lerraine, Laisvosios Europos Komiteto prez. J. Richardson ir vice prez. B. Yarrow. Atstovų Rumų Užs. Reik. Komisijos Europos Reikalų Pakomisio pirm. E. F. Kelly, sveikindama seimą, pranešė reikšmingą įvykį, kad yra sudarytas Atstovų Rumuose, Specialus Pakomisis Pavergtosios Europos Valstybių Reikalams.

MIRĖ STASYS BUTKUS

STASYS BUTKUS,

Vyčio Kryžiaus Kavalierius
Pirmasis atgimstančios Lietuvos karys savanoris

Po kelių metų didesnio negalavimo, širdies smugio ištiktas, 1961 m. gruodžio 11 dieną Brooklyne, N. Y., būdamas 64 metų amžiaus, pasimirė žemaitis Stasys Butkus.

Savo išvaizda S. Butkus buvo toks smulkus sudėjimo, kuklus, tylus, tačiau jo nuveiktą darbą Lietuvai atžyminti, kaip labai gražus pavyzdys visam tam, kas lietuviams yra brangu ir artima. Ypač žemaičiai gali didžiuotis savo sumumi, kilusiu iš Kurtuvėnų miestelio, Padubysio valsč. Šiaulių apskr.

Augęs nepasiturinčioje šeimoje, Stasys Butkus iškilo Lietuvos padangėje, kaip žmogus, kurio širdis plakė vien musų tėvynėi Lietuvai. Ir tai buvo įrodyta ne žodžiu, o darbu, žygiais.

Kada atgimstančioji Lietuva kvietė vyrus tėvynės ginti, Stasys Butkus buvo pirmasis užsirašęs eiliniu kareiviu - savanoriu.

Vien tai, kad Stasys Butkus yra vienas iš vadinamųjų Gedimino kalno vyrų, kurie pirmą kartą iškėlė lietuvišką vėliavą Gedimino pilyje Vilniuje, daug ką byloja.

Užgimes buti žurnalistas, S. Butkus daug ryškių pėdsakų paliko Lietuvos spaudoje. Jis

bene 40 metų buvo "Kario" redakcijos nariu.

Iš viso Stasys Butkus - karys - žurnalistas. Ir už narsumą, parodytą kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, S. Butkus buvo atžymėtas aukščiausiojo žymeniu, butent, Vyties Kryžiumi. Vėliau jo darbai Lietuvai buvo paženklinti dešimt ordinų bei medalių.

Amerikoje Butkus plačiau žinomas, kaip "Vyrai Gedimino kalne" autorius. Anksčiau buvo redagavęs eilę leidinių apie Lietuvos kariuomenę.

Mes tvirtai tikim, jog ateis gadinė, kada Vilniaus mieste vėl didžiuliu balsu ims skambėti varpai, skelbdami naują Lietuvos aušrą po tiek kančių, vargų, ir tuomet Gedimino kalne vėl pakils skaidri trišpalvė. Ir tada ten dangaus pašvaistėje sužibės Butkaus ir kitų Gedimino vyrų vėidai.

Išėkis, Stasy, amžinybėje, Lietuvai tiek daug troškęs, linkėjęs.

Juozas Gintautas

Chicago, Illinois

SLA 134-ta Moterų Kuopa

Gruodžio 1 d. SLA 134 Moterų Kuopos narės, susirinkusios gražioje nuotaikoje atliko šiuos darbus: Paaukota Vaikų Paralyžiaus Institutui 10 dol., skautams 10 dol., Karo Veteranams Kalėdų dovana 15 dol.

1962 metams kuopos valdybon išrinkta: pirmin. Elena Čižauskienė, vice pirm. Petronėlė Senulienė, protokolų rašt. Birutė Jezavitienė, finansų raštin. Kristina Austin, išdo globėjos - K. Jakubauskienė ir E. Buchinskienė. Kuopos daktaras - Dr. S. Biežis. Šeimininkės: M. Baronienė ir P. Mališauskienė. Revizijos kom. - Irena Protas, J. Gulbinienė, K. Katkevičienė. Garbės palydovės: E. Čižauskienė, P. Senulienė, M. Baronienė, A. Bovšienė, K. Jakubauskienė, D. Petrol.

SLA 6-tos apskr. delegatės: K. Austin, O. Biežienė, E. Buchinskienė, E. Čižauskienė, J. Gulbinienė.

Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga pasveikinta Naujienos, Sandara ir Tėvynė.

Musų globėja p. E. Rudauskienė, Hollywood svetainės savininkė, švenčių proga, kuopai įteikė brangią dovana, sveikindama visas nares, už ką visos labai širdingai dėkojame.

Po susirinkimo, pagal kuopos tradicijas, gimtadienio proga, buvo pasveikintos su gražiomis dainomis ir pavaišintos skaniais užkandžiais Eva Ensen, A. Valančius, B. Jezavitaitis ir kitos.

Malonu pažymėti, kad šioje kuopoje visos narės, senos ir jaunos, gražiai kalba lietuviškai ir dar gražiau dainuoja musų tautos dainas.

C. K.

Linden, N. J.

Balf'o Lindeno skyriaus valdybos pranešimu, 1961 metais aukų buvo surinkta 180 dol. ir 50c. Visi pinigai, be jokio atskaitymo, perduoti Balf'o centrui New Yorke.

1961 m. aukų: po \$12.00 - K. Kubaitis ir pp. Skučai; \$10.00 - V. ir L. Adomavičiai. Po \$6.00 - J. ir P. Jutuvos aušrą po tiek kančių, vargų, ir tuomet Gedimino kalne vėl pakils skaidri trišpalvė. Ir tada ten dangaus pašvaistėje sužibės Butkaus ir kitų Gedimino vyrų vėidai.

SLA išmokamų apdraudų ir ligoje pašalpų savaitinė atskaita

SLA DEIMANTINIAI METAI

Gruodžio 16, 1961

Išmokamos Apdraudos

GEORGE WALLACE, 75 kp., Los Angeles, Calif., gimęs spalio 14, 1896 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė spalio 10, 1943 m., mirė lapkričio 12, 1961. Velionio žmonai Annai Wallace apdraud. išmokėta \$750.00

Viso \$750.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$158,441.68

ISMOKAMOS TAUPOMOŠ APDRAUDOS

Joseph Senoski, 173 kp., Lowell, Mass. \$500.00
Steven Januškevičius, 365 kp., Jamaica Plain, Mass. \$1,000.00

Viso \$1,500.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$16,250.00

Išmokamos Ligoje Pašalpos

441. P. Balčikonis, 50 kp., Binghamton, N. Y., sirgo 12 sav. \$108.00
442. S. J. Jackson-Hall, 50 kp., Binghamton, N. Y., sirgo 5 sav. 3 d. 67.50
443. J. Kukis, 48 kp., Lee Park, Pa., sirgo 6 sav. 18.00
444. E. Lukošius, 123 kp., Montreal, Canada, sirgo 2 2 d. 56.00
445. S. Kriaučiūnas, 185 kp., E. Chicago, Ind., sirgo 4 sav. 2 d. 156.00
446. V. Baltraitienė, 214 kp., St. Louis, Mo., sirgo 1 sav. 3 d. 5.64
447. E. Mazurkiewicz, 274 kp., Spring Valley, Ill., sirgo 2 sav. 12.00

Viso \$423.14
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$27,165.52

BERTHA PIVARONAS,
SLA Sekretorė

Meilus, J. Prapuolenis, S. Vaidiūnas, M. Varneckas ir V. Tursas. \$4.00 - K. Šeštukas. Po \$3.00 - L. ir V. Valentukeičiai ir J. Masteka. Kiti aukoję po du dolerius ir mažiau. Balf'o Lindeno skyriaus valdyba visiems aukotojams reiškia didžiausią padėką.

Kadangi šelpiamųjų skaičius ne mažėja, o didėja, tai valdyba tikisi, kad dosnūs musų aukotojai ir šiais metais nepašyktės aukų vargstantiems šelpiti.

1962 m. piniginis ir drabužių vajus prasidėjo gruodžio 17 dieną.

BALF'o Lindeno skyriaus valdyba

Springfield, Illinois

SLA 275 kp. svarbus susirinkimas kviečiamas sausio 7 d., 1962 m., toje pačioje vietoje ir tuo pačiu laiku. Valdyba prašo visus tame susirinkime dalyvauti. Bus valdybos rinkimai ir turime aptarti svarbius reikalus.

Butų labai gerai, kad atsiųstumėt naujų kandidatų prirašyti į SLA 275 kuopą.

V. Šimkus,

Koresp.

Philadelphia, Pa.

SLA 135 kuopos susirinkimas kviečiamas sausio-January 7 d., 1962 m., 2 val. po pietų, Lietuvių Muzikalinėje svetainėje, 2715 E. Allegheny Ave. Yra svarbių reikalų, kuriuos turėsime aptarti. Taip pat bus renkama kuopos valdyba. Taigi visi atvykite į susirinkimą ir nepamirškite atvesti savo pažįstamus. Turite gerą pavyzdį: per musų kuopos gruodžio mėn. susirinkimą, iš apsilankusių svečių, du įsirašė į SLA. Taigi ir dabar

tokie svečiai kviečiami ir lauktini.

Visi nariai prašomi susirinkime dalyvauti.

SLA 135 kp. valdyba

Lowell, Mass.

SLA 173 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, sausio 7 d., 3 val. po pietų, paprastoj vietoje. Visi nariai ir narės malonėkit susirinkime dalyvauti.

Pradėsime Naujus Metus draugišku pobuviu prie kavos ir užkandžių.

Visus kviečia valdyba.

L. Petkevičius,

Sekret.

Egyptėnai kalendorių įvedė 4241 prieš Kristą.

Tel. Stagg 2-5043

Matthew P. Ballas

BIELIAUSKAS

FUNERAL HOME

AL BALTRUNAS-BALTON

Reikalų vedėjas

660 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

SHALINS

(Shalinskas)

FUNERAL HOME

84-02 amica Ave.

(at Forest Parkway Station)

Woodhaven 21, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves. Kopyčias suteikiam nemokamai visose dalyse mieste.

Laidotuvių Direktoriai:

F. W. SHALINS IR

J. B. SHALINS

Tel. Virginia 7-4499

JAU IŠEJO NEPAPRASTAI IDOMI KNYGA

Lietuvių Išeivija Amerikoje

Parašė STASYS MICHELSONAS

Tokios knygos pas mus dar nebuvo. Ji turi 512 puslapių, gausiai iliustruota ir apima musų Išeiviją visoje Amerikoje - nuo Kanados iki Argentinos. Ji parodo, kad Išeivija prasidėjo 17-ame šimtmetyje, bet pirmutinė jos banga dingio; yra tik legenda, kad išsikėlė Amerikoje musikaliai pastatę "Auros" miestą, vėliau virtusį New Amsterdamu ir dar vėliau New Yorku.

Taip pat sužinome, kad pirmieji lietuviai plaukė jūromis 3 mėnesius, ir išlipę Amerikoje rado ne aukso kalnus, bet sunkų vargą. Kai kurie jų iš New Yorke pėsti ėjo Pensilvanijon anglių kasti. Tenai prasidėjo pirmosios kolonijos ir draugijos, ėmė kurtis socialistų kuopos, kurios vėliau sudarė Sąjungą. Jie pirmieji pradėjo leisti laikraščius ir kurti mokykles. Lygiagrečiai veikė laisvamaniai ir kūrėsi parapijos. Bet kai vėsykupai ėmė savintis musikalių katalikų nuosavybes, bažnyčiose prasidėjo muštinės; dėlto sumanyta kurti nepriklausomas arba tautiškas parapijas. Tarp vienu į kitą ėjo smarkios rungtynės.

Be Išeivija rūpinosi ir Lietuvos likimu. Ji gausiai aukojė pinigų caro valdžiai nuversti ir sudėjo milijonus nepriklausomai Lietuvai.

Knygoje parodyta, kaip atsirado musų didžiosios organizacijos, kaip gimė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir kodėl Amerikoje jai nesiseka. Bet tai tik mažą knygos turinio dalėlę. Medžiaga jai buvo renkama 40 metų. Patartina kiekvienam ją įsigyti. Puiki knyga dovanoms.

Parduodama be pelno. Gražiais kietais apdais kaina \$5.00; minkštais apdais - \$4.00.

Užsakymus prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 E. Broadway

So. Boston 27, Mass.

Kas nori skaityti su jokia partija nesurištą laikraštį ir išgirsti objektų lietuvišką žodį visais svarbiais klausimais, tas skaityk 8-10 puslapių savaitraštį NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" turi daug rimtų bendradarbių visuose kontinentuose ir duoda daug žinių iš lietuviškosios bendromenės ir visos žmonijos gyvenimo sričių. PRENUMERATA: metams visur 6 dol., visose Amerikoje - 5.50, Kanadoje - 5 doleriai. Už laikraštį galima mokėti dalimis - pusmečiais, ketvirtimis ir nuo to kaina nekinta. NAUJAI ATVYKĘ "NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ" gauna bargin ligi jie gauna darbą ir užsidirba.

7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Canada
ADRESAS: "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

NAUJIENOS

Pirmas ir geriausias lietuvių dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENOS spausdina vėliausias, tiksliausias ir įdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo.

NAUJIENOS spausdina svarbiausias lietuvių gyvenimo reikalus liečiančius straipsnius ir "Kritikos bei polemikos" skyryje leidžia visiems pareikšti savo nuomonę.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: JAV ir Kanadoje - \$13.00 metams, \$7.00 - pusel metų. Kitose valstybėse - \$16.00 metams, \$8.00 - pusel metų. Chicagoje - \$15.00 metams, \$8.00 - pusel metų.

NAUJIENAS gausite, jei pasiųsite čekį arba money Orderį tokiu adresu:

1739 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois

Lietuvos Pirmajam Savanoriui Kurėjui, ilgamečiui "Kario" redakcijos nariui, Vyties Kryžiaus Kavalieriui

STASIUI BUTKUI

mirus, gimines bei artimuosius Lietuvoje giliai užjaučia

K. ir Ed. Genevičiai, J. Ginkus, St. Jakštas, A. ir O. Karpavičiai, J. Kiaunė, P. Katen, M. ir Z. Raulinaičiai, C. ir A. Sodačiai, K. ir P. Uknes ir J. Valakas.

Koresp.